

לאחר ניתוח המצב ובתיאום עם המועצה המדעית של הר"ש ברצוננו להמליץ על הנחיות למיגון במרפאות שיניים:

הקדמה:

מסלול ההעברה של COVID19 הינו דרך מגע ישיר של הוירוס (דרך שיעול, עיטוש, שאיפת ארוסול נגוע בוירוס) עם רירית אוראלית, נזאלית ועיניים.

אך ידוע כי זיהומים וירליים של מערכת הנשימה יכולים לעבור גם במגע לא ישיר עם ארוסול המכיל את הוירוס.

הסיכון במרפאת שיניים:

נובע מעבודה בקרבה פיזית גבוהה עם המטופלים, בשימוש עם כלי עבודה חדים וחשיפה ישירה לרוק, דם ואירוסול. למרפאת השיניים ככל הנראה, לא יגיעו חולים מאובחנים, הסיכון קיים מחולים פוטנציאלים שעדיין אינם סימפטומטיים.

מהו אירוסול:

אירוסול הינם חלקיקי נוזל בגודל נמוך מ-50 מיקרון, הנישאים באוויר ומקורם בזרם המים העובר דרך המכשירים השונים ביחידה הדנטלית בשילוב נוזלים מהאתר המטופל (רוק, דם, חלקיקי רקמה, ביופילם וכד'), אך יכול להיווצר גם ללא זרם מים במכשור המשלב תנודות אולטראסוניות ולחץ אוויר.

ארוסול יכול להימצא באוויר עד 30 דקות מפיזורו.

וירוס COVID19 יכול להישאר מדבק על משטחים שעתיים עד 9 ימים, בטמפרטורת חדר (ויותר בתנאי לחות).

המלצות לצוות המטפל:

בכדי לשפר זיהוי מטופלים בסיכון, מומלץ להוסיף לאנמנזה ולתשאול טלפוני את השאלות הבאות:

- האם יש מישהו בבית בבידוד (אם כן, האם זהו סימני מחלה).
- האם היית בקשר ישיר עם אדם חולה ב-COVID19 ב-14 הימים טרם הגעתך למרפאה?
- האם הנך סובל מחום או סבלת מחום ב-14 ימים טרם הגעתך למרפאה?
- האם היית חולה במחלה הכוללת שיעול ב-14 ימים טרם הגעתך למרפאה?

*במידה והתשובה חיובית לאחת השאלות, מומלץ להימנע מטיפול עד סיום תקופה של 14 ימים.

*חולה שהחלים, ושחרר לביתו יישאר בביתו עוד 48 שעות לפני חזרה לקהילה.

אנא תרווחו בין המתרפאים על מנת להכין את עצמכם וחדר הטיפולים.

שטיפת ידיים:

מומלצת שטיפת ידיים תכופה והימנעות ממגע ידיים בעיניים, בפה ובאף.

יש לשטוף ידיים במיוחד:

- לפני טיפול במטופל
- בסיום טיפול במטופל
- אחרי מגע במשטחים בחדר הטיפולים שלא עברו חיטוי ע"י חומרי חיטוי מתאימים.
- אין להשאיר מזון/שתיה בחדר הטיפולים!!!

אמצעי מיגון:

- כובע חד פעמי
- חלוק ארוך חד פעמי עם שרוולים ארוכים.
- כפפות חד פעמיות
- מסיכה חד פעמית
- משקפי מגן או מסיכת פנים

מומלץ לא לצאת עם ציוד המגן מחדר הטיפולים, יש להתייחס אליו כמזוהם.

חיטוי משטחים ופינוי פסולת מחדר הטיפולים:

לפי הוראות משרד הבריאות

https://www.health.gov.il/hozer/DT01_03.pdf

הערות נוספות:

יש להתייחס לכל המשטחים בחדר העבודה כמזוהמים, ולכן לצמצם מגע לא מוגן במשטחים, להקפיד על ניקוי משטחים בין מטופלים, ושטיפת ידיים תכופה.

- אחת השיטות להוריד ספירת חיידקים במהלך טיפול דנטלי היא שטיפה מקדימה לפני הטיפול. השטיפות שנחקרו באספקטים אילו היו כלורהקסידין ושמנים אתריים. שטיפה מקדימה במשך דקה לפני הטיפול הורידה משמעותית את כמות הזיהום הנישא בארוסול במהלך הטיפול. השטיפות לא מורידות את רמת הוירולנטיות של הארוסול אלא את כמות המזהמים בארוסול. השטיפות יפחיתו את כמות החיידקים בארוסול אך לא תשפיע על המזהמים שמקורם בדם המטופל או זיהומים שמגיעים ממערכת הנשימה.
 - COVID19 אינו רגיש לכלורהקסידין, אך ככל הנראה רגיש לשטיפות המכילות 1% hydrogen peroxide או 0.2% povidone .
 - שימוש בpower suction יעיל יותר במניעת פיזור זיהום לעומת מוצץ רוק. מומלץ שימוש בסכר גומי במידת הניתן (בשימוש בו יש להקפיד על power suction בנוסף למוצץ רוק).
 - מומלץ להשתמש במכשור ידני במקום רוטטורי במידה האפשר (קיורטות במקום סקיילרים אולטראסוניים, carisolv ואקסקבטורים במקום ניקוי עם מכשור רוטטורי)
 - יש להמנע משימוש ב- High Speed Handpiece ללא רכיב Anti-retraction.
 - מומלץ להעמיד לרשות המטופלים מידע בנוגע למקומות בהם ניתן לשטוף ידיים ו/או להשתמש בתכשירים המכילים אלכוהולג'ל.
 - יש להקפיד על עבודה בחדר מאוורר (חלון פתוח), ואוורור חדר ההמתנה.
- מומלץ לנקות במהלך היום משטחים איתם באים במגע תכוף אנשים רבים כדוגמת: שולחנות, כסאות, ידיות, כפתורי מעלית וכדומה.

יש לזכור שעד כה לא תועד מקרה בו רופא שיניים נדבק מהווירוס, ואף קיימת הערכה כי רופאים שחלו במחלה נדבקו בסביבה הביתית ולא בסביבת הטיפולים!

שמרו על עצמכם!

נמשיך לעדכן.

דר. קצפ ליאור - יו"ר הר"ש

פרופ' אדם שטבהולץ - יו"ר המועצה המדעית

ותודה רבה לדר. טלי שקרצ'י ודר. אמיר שוסטר. ודר. גלית אלמוזנינו

וכמובן שנשלח אלינו עדכון הנחיות משרד הבריאות:

עדכון הנחיות משרד הבריאות לעת ז: מרפאות שיניים יכולות להמשיך לעבוד תוך שמירה קפדנית על הוראות מהל 1.3. אין לבצע טיפול במטופלים החשודים בהדבקות. יש לדאוג שלא ישהו יותר מ 10 אנשים במתחם המרפאה באותה עת. יש לדאוג לשמירת מרחק של 2 מר לפחות בין המוכחים בחדרי ההמתנה יש להקפיד על ביגוד מגן, שימוש במסכות, משקפי מגן ומגני פנים וחיטוי משטחים קפדני בחומרי חיטוי כמפורט בנהל 1.3. הנחיות בפורמט רשמי בנושא יועברו מחר לכלל הגופים. שבוע טוב.